

Załącznik 4 do Wniosku o dofinansowanie w ramach FEnIKS - Zgodność projektu z regulacjami ochrony środowiska i wymogami klimatycznymi

1. Zgodność projektu z polityką ochrony środowiska

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Należy opisać, w jaki sposób projekt przyczynia się do realizacji celów polityki ochrony środowiska, oraz w jaki sposób uwzględniono przedmiotowe cele w danym projekcie, (w szczególności należy rozważyć następujące kwestie:

- efektywną gospodarkę zasobami,
- zachowanie różnorodności biologicznej i usług ekosystemów).

2. Zgodność projektu z zasadą zrównoważonego rozwoju

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Należy opisać, w jaki sposób projekt spełnia zasadę zrównoważonego rozwoju, o której mowa w art. 9 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2021/1060¹. Wnioskodawca wykaże, że projekt jest zgodny z celami zrównoważonego rozwoju ONZ² (zasadzie „nie czyni poważnych szkód”, ang. „do no significant harm” – DNSH, poświęcono odrębny punkt niniejszego dokumentu).

W ramach prezentacji spełnienia przez projekt celów zrównoważonego rozwoju ONZ należy odnieść się do tych celów, które dotyczą danego rodzaju projektu.

3. Zgodność z wymogami klimatycznymi, z uwzględnieniem ryzyka powodziowego

Pole opisowe – max. 6000 znaków.

Instrukcja

Dla projektu infrastrukturalnego o trwałości co najmniej 5 lat wnioskodawca powinien przeprowadzić ocenę jego wpływu na klimat i dostosowania do zmienionego klimatu w zakresie, jaki wynika z rodzaju i skali projektu. Weryfikacja ta powinna zostać przeprowadzona zgodnie z *Wytycznymi technicznymi dotyczącymi weryfikacji infrastruktury pod względem wpływu na klimat w latach 2021-2027* (2021/C 373/01). Beneficjent może też skorzystać z poradników uzupełniających *Wytyczne techniczne*.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

² Cele zrównoważonego rozwoju ONZ są ujęte w rezolucji Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych przyjętej 25 września 2015 pt.: „Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju”. W „Agendzie 2030” ujęto 17 celów zrównoważonego rozwoju obejmujących 5 obszarów (ludzie, planeta, dobrobyt, pokój, partnerstwo). Dla każdego z 17 celów rozpisano konkretne zadania do osiągnięcia do 2030r. (łącznie 169 zadań).

Załącznik 4. Zgodność z prawem ochrony środowiska i wymogami klimatycznymi

Jeśli opis weryfikacji ze względu na liczbę znaków nie mieści się w WoD, należy go dołączyć do WoD, a w WoD zawrzeć jego streszczenie. Powinno ono zawierać wyciąg informacji z zakresu:

- wymogi klimatyczne Rozporządzenia ogólnego 2021/1060³ i polskich regulacji, które mają szczególne zastosowanie do danego projektu;
- ocena neutralności klimatycznej i łagodzenia zmian klimatu (jeśli dotyczy):
  - a) badanie preselekcyjne (screening);
  - b) szczegółowa analiza obejmująca zgodność z ogólnymi celami redukcji emisji gazów cieplarnianych na lata 2030 i 2050 (jeśli dotyczy);
- ocena adaptacji do zmienionego klimatu (jeśli dotyczy):
  - a) badania preselekcyjne (screening);
  - b) szczegółowe analizy (jeśli dotyczy), włącznie ze zgodnością z polskimi regionalnymi i lokalnymi strategiami i planami adaptacji do zmian klimatu;
- podsumowanie przeprowadzonej weryfikacji i ocena dostosowania projektu do celów Porozumienia Paryskiego⁴.

4. Zgodność projektu z celem środowiskowym gospodarki o obiegu zamkniętym oraz ochrony przyrody

Pole opisowe – max. 6000 znaków.

Instrukcja

Należy wskazać czy w projekcie zostały zastosowane rozwiązania w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym oraz w zakresie ochrony przyrody (w tym różnorodności biologicznej).

W ramach prezentacji tego zagadnienia należy opisać, czy w ramach projektu zastosowane zostały rozwiązania ograniczające jego negatywne oddziaływanie na środowisko lub ujęte są w nim elementy zmniejszające znacząco jego ślad środowiskowy (environmental footprint).

W szczególności należy wyjaśnić, czy podejmowane będą działania takie jak: zmniejszenie pierwotnego zużycia surowców i materiałów, zapobieganie powstawaniu odpadów, odzysk, recycling, naprawa i ponowne wykorzystanie, wykorzystanie wody szarej, ścieków oczyszczonych, ograniczenie presji na środowisko, uwzględnianie efektów środowiskowych w zarządzaniu, zrównoważone gospodarowanie wodami opadowymi, zachowanie istniejącej zieleni (w szczególności drzew) i powierzchni biologicznie czynnej na terenie inwestycji oraz retencjonowanie wody.

Należy wyjaśnić czy projekt zawiera rozwiązania przyczyniające się do wzrostu efektywności energetycznej i udziału energii ze źródeł odnawialnych, a w zakresie ochrony przyrody uwzględnienie utrzymania istniejącej zieleni, w szczególności drzew i istniejących ekosystemów, promowania i przywracania zdrowych ekosystemów i zwiększania różnorodności biologicznej, komponentów opartych na przyrodzie, zielonej oraz niebieskiej infrastruktury, rozwiązań opartych na rodzimych zasobach przyrody oraz realizacji dodatkowych nasadzeń drzew i krzewów.

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1060>

⁴ Pod pojęciem Porozumienia Paryskiego należy rozumieć Ramową konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu podpisaną 22 kwietnia 2016r. (Dz. U. L 282 z 19.10.2016) i ratyfikowaną Decyzją Rady (UE) 2016/1841 z dnia 5 października 2016r. (Dz. U. L 282 z 19.10.2016).

5. Zgodność projektu z zasadą „nie czyń poważnych szkód” środowisku tj. „do no significant harm” (DNSH)

Pole opisowe – max. 6000 znaków.

Instrukcja

Zgodność z zasadą „nie czyń poważnych szkód” środowisku weryfikowana jest na poziomie Programu FEnIKS. W celu potwierdzenia zgodności należy wypełnić pole tekstowe.

W ramach potwierdzenia spełnienia zasady „nie czyń poważnych szkód” należy odnieść się do odpowiednich fragmentów opracowania pt. „Analiza spełniania zasady „nie czyń poważnej szkody” (DNSH), w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) nr 2020/852 dla projektu dokumentu pn. Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027”⁵ i zamieszczonych w niej ustaleń dla poszczególnych typów projektów⁶.

6. Zgodność projektu z zasadami: ostrożności, zasadą działania zapobiegawczego, zasadą naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła, zasadą zanieczyszczający płaci

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Należy wykazać, że projekt został również przygotowany z zachowaniem zasad:

- ostrożności;
- działania zapobiegawczego;
- naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła;
- zanieczyszczający płaci – według której sprawcy szkód w środowisku powinni ponosić pełne koszty tych działań, które są niezbędne dla usunięcia zanieczyszczenia lub koszty równoważnych działań umożliwiających osiągnięcie celów ochrony środowiska⁷. Na podstawie tej zasady uznaje się również, że użytkownicy obiektów infrastrukturalnych powinni partycypować zarówno w pokrywaniu kosztów zmniejszania emisji, jak i kosztów eksploatacji, konserwacji i wymiany elementów infrastruktury mającej wpływ na środowisko. W tym kontekście należy wyjaśnić jak przedmiotowe wymagania zostały uwzględnione w projekcie.

Zasady: ostrożności, działania zapobiegawczego, naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła i zanieczyszczający płaci, są ogólnymi zasadami wynikającymi z art. 191 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Wytyczne dotyczące sposobu stosowania zasady ostrożności przygotowane zostały przez Komisję Europejską i opublikowane w formie komunikatu z dnia 2 lutego 2000 roku: (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex:52000DC0001>)

⁵ https://www.pois.gov.pl/media/108045/ocena_DNSH_FEnIKS_2021-2027.pdf

⁶ W celu dokumentowania spełnienia zasady DNSH w całym cyklu życia projektu beneficjent przygotowuje w załączniku 4 wykaz dokumentów jakie będą gromadzone w celu potwierdzenia spełnienia tej zasady w odniesieniu do projektu.

⁷ W przypadku rekultywacji i remediacji gruntów, jeżeli na mocy obowiązującego prawa nie zidentyfikowano osoby zanieczyszczającej i wyrządzającej szkodę lub jeżeli nie jest ona w stanie ponieść kosztów usunięcia zanieczyszczenia i naprawy szkód, podmiot podejmujący prace naprawcze może otrzymać pomoc. Powyższe wynika z art. 45 ust. 3 rozporządzenia KE 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. i wymienionych w nim dyrektyw.

Stosowanie przepisów z zakresu oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029, z późn. zm.) zwaną dalej „ustawą ooś”

7. Czy projekt jest realizowany w wyniku planu lub programu, innego niż FEnIKS?

- ☐ TAK
☐ NIE

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

W przypadku, gdy dany projekt: nie jest realizowany w wyniku planu lub programu, innego niż FEnIKS, w tym punkcie formularza należy wybrać odpowiedź NIE

Jeśli zaznaczono „Tak” należy również dodać krótkie uzasadnienie – max. 1500 znaków (Kwestia wymaga rzetelnej weryfikacji. Wskazanie odpowiedzi negatywnej w przypadku kiedy projekt będzie wynikał z planu lub programu innego niż FEnIKS jest traktowane jako istotny błąd we wniosku).

8. Czy dany plan lub program podlegał strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko zgodnie z ustawą ooś?

- ☐ TAK
☐ NIE

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Jeżeli w polu powyżej (pkt 8) zaznaczono odpowiedź „Nie”, należy przedstawić krótkie wyjaśnienie dlaczego nie przeprowadzono tej oceny. W szczególności zalecane jest, aby w uzasadnieniu wskazać okoliczności wyłączające obowiązek przeprowadzenia SOOŚ dla danego planu lub programu (brak wymogu ustawowego w tym np. brak ram ujęcia w danym planie lub programie ram dla realizacji przedsięwzięć itd.) oraz w przypadku odstąpienia stosowne wyjaśnienia z wykorzystaniem informacji udostępnionych przez organ prowadzący ocenę na podstawie art. 48 ust. 3 ustawy ooś. Jeżeli SOOŚ jest w trakcie należy wspomnieć o tej okoliczności wraz z krótką informacją o prowadzonej ocenie

Jeżeli zaznaczono odpowiedź „Tak”, należy załączyć dokumenty lub udostępnić link do:

- nietechnicznego streszczenia prognozy oddziaływania na środowisko, o którym mowa w art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. e ustawy ooś;
- dokumentów, o których mowa w art. 43 ustawy ooś wraz z informacją o podaniu do publicznej wiadomości informacji o przyjęciu dokumentu i możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy.

Zalecane jest również zamieszczenie informacji w jaki sposób SOOŚ (w szczególności prognoza) dla danego planu lub programu odnosi się do SOOŚ FEnIKS.

Zalecane jest podanie informacji czy ustalenia podjęte na etapie planu lub programu wobec projektu wzięto pod uwagę w trakcie jego przygotowania (szczególnie istotne dla projektów wrażliwych środowiskowo), a także czy realizowany projekt jest zgodny z założeniami planu lub programu

Załącznik 4. Zgodność z prawem ochrony środowiska i wymogami klimatycznymi

9. Czy w ramach projektu realizowane jest przedsięwzięcie lub przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (art. 59 ust. 1 pkt 1 ustawy ooś) lub objęte załącznikiem I do dyrektywy 2011/92/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁸?

☐ TAK

☐ NIE

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Gdy zaznaczono „TAK” należy przedstawić wskazane poniżej dokumenty i skorzystać z poniższego pola tekstowego w celu sformułowania dodatkowych informacji i wyjaśnień.

Dokumenty powinny zostać przekazane lub udostępnione w sposób wskazany przez właściwą instytucję. Dopuszcza się przekazanie dokumentów przy wykorzystaniu dysków wirtualnych i tym podobnych rozwiązań w szczególności w przypadku załączników o znacznej objętości.

Wykaz dokumentów koniecznych do przedstawienia.

- a) streszczenie raportu OOŚ w języku niespecjalistycznym (przygotowane zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 18 ustawy ooś) albo cały raport OOŚ⁹; W przypadku, gdy w raporcie była przeprowadzona ocena zgodnie z art. 6. ust. 3 Dyrektywy Siedliskowej należy załączyć lub udostępnić rozdziały raportu związane z oceną wskazaną w art. 6. ust. 3 Dyrektywy Siedliskowej lub pełną wersję raportu¹⁰.
- b) informacje na temat konsultacji z organami ds. ochrony środowiska, ze społeczeństwem oraz w stosownych przypadkach z innymi państwami członkowskimi przeprowadzonych zgodnie z przepisami ustawy ooś
- c) decyzje wymienione w art. 71 ust. 1, art. 72 ust. 1 ustawy ooś lub dokonane zgłoszenia, o których mowa w art. 72 ust. 1a, wraz z informacją potwierdzającą ich poprawne podanie do publicznej wiadomości dokonane w trybie ustawy ooś.
- d) postanowienie z etapu ponownej oceny oddziaływania na środowisko wydane w trybie art. 90 ust 1 ustawy ooś (jeśli dotyczy)

Zasadniczo wystarczającym źródłem powyższych informacji powinno być uzasadnienie do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i wystarczające jest jej wskazanie (w przypadku ponownej oceny również decyzji, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy ooś). W przypadku, gdy uzasadnienia ww. decyzji nie zawierają właściwych informacji dotyczących konsultacji z organami ochrony środowiska, ze społeczeństwem oraz informacji na temat transgranicznej OOŚ należy załączyć stosowną dokumentację w tym zakresie lub przedstawić stosowne

⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1). Dyrektywa 2011/92 została zmieniona dyrektywą 2014/52/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniającą dyrektywę 2011/92/UE w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 124/1 z 25.4.2014)

⁹ Dotyczy także dokumentacji przygotowanej na potrzeby przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko (o ile była przeprowadzona)

¹⁰ Dotyczy także dokumentacji przygotowanej na potrzeby przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko (o ile była przeprowadzona)

Załącznik 4. Zgodność z prawem ochrony środowiska i wymogami klimatycznymi

wyjaśnienia. Udział społeczeństwa w procedurze oceny oddziaływania na środowisko regulują przepisy ustawy ooś. Prezentując ten etap/etapy procedury oceny należy w szczególności wskazać sposób podania informacji do publicznej wiadomości zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt. 11 ustawy ooś (w jaki sposób podano informację o konsultacjach i gdzie były dostępne), termin składania uwag i wniosków zgodnie z art. 33 ust. 1 pkt. 7 ustawy ooś, informacje na temat spotkań konsultacyjnych (ustawa OOS w art. 36 przewiduje rozprawę administracyjną otwartą dla społeczeństwa, w przypadku innego rodzaju spotkań konsultacyjnych zasadne jest je również opisać), zgłoszone uwagi i wnioski, a także sposób ich uwzględnienia w tym przyczyny dla których uwag i wniosków nie uwzględniono zgodnie z art. 85 ust. 2 pkt. 1 lit. a) ustawy ooś.

W przypadku konsultacji z organami ds. ochrony środowiska, postępowania ws. transgranicznego oddziaływania na środowisko, o których mowa w przedmiotowej sekcji należy zwrócić uwagę na kwestię sposobu wzięcia pod uwagę i uwzględnienia uzgodnień z organami ochrony środowiska z art. 85 ust. 2 pkt. 1 lit. b) ustawy ooś.

Informacja o podaniu do publicznej wiadomości decyzji, o których mowa w art. 71 ust. 1, art. 72 ust. 1 ustawy ooś może być przedstawiona w formie oświadczenia albo innej potwierdzającej wykonanie przez organ obowiązku podania rozstrzygnięcia do publicznej wiadomości.

Gdy zaznaczono „NIE” należy przedstawić informacje wymagane w pkt 10.

Beneficjent powinien również zadeklarować, że nie rozpoczął prac budowlanych w odniesieniu do poszczególnych przedsięwzięć wchodzących w zakres rzeczowy projektu, dla których nie uzyskał jeszcze wykonalnej decyzji budowlanej (przez „decyzję budowlaną” należy rozumieć pozwolenia na budowę, decyzje o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej albo inne rozstrzygnięcia umożliwiające rozpoczęcie prac budowlanych).

Ponadto, powinien Beneficjent zobowiązać się do nierozpoczęcia prac budowlanych, o których mowa wcześniej, do czasu uzyskania dla danego przedsięwzięcia wykonalnej decyzji budowlanej

10. Czy w ramach projektu realizowane jest przedsięwzięcie lub przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko i/lub objęte załącznikiem II do dyrektywy 2011/92/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹¹?

- ☐ TAK
- ☐ NIE

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Gdy zaznaczono „TAK”: należy przedstawić wskazane poniżej dokumenty i skorzystać z poniższego pola tekstowego w celu przedstawienia dodatkowych informacji i wyjaśnień.

W punkcie tym należy odpowiedzieć na pytanie, czy dla przedsięwzięcia objętego rodzajem przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zostało

¹¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1). Dyrektywa 2011/92 została zmieniona dyrektywą 2014/52/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniającą dyrektywę 2011/92/UE w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 124/1 z 25.4.2014)

Załącznik 4. Zgodność z prawem ochrony środowiska i wymogami klimatycznymi

przeprowadzone postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, będące wynikiem wydania postanowienia o obowiązku przeprowadzenia OOŚ. W przypadku, gdy takie postępowanie zostało przeprowadzone należy załączyć lub udostępnić w sposób wskazany przez właściwą instytucję

- a) streszczenie raportu OOŚ w języku niespecjalistycznym albo cały raport OOŚ;
- b) informacje na temat konsultacji z organami ds. ochrony środowiska, ze społeczeństwem oraz w stosownych przypadkach z innymi państwami członkowskimi przeprowadzonych
- c) decyzje wymienione w art. 71 ust. 1, art. 72 ust. 1 ustawy ooś lub dokonane zgłoszenia, o których mowa w art. 72 ust. 1a, wraz z informacją potwierdzającą ich poprawne podanie do publicznej wiadomości dokonane w trybie ustawy ooś.

Jeżeli postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko nie zostało przeprowadzone, należy podać następujące informacje¹²:

- a) ustalenie wymagane w art. 84 ust. 1 ustawy ooś;
- b) progi, kryteria lub przeprowadzone indywidualne badania przedsięwzięć, które doprowadziły do wniosku, że OOŚ nie była wymagana (nie ma konieczności przedstawienia przedmiotowych informacji, jeżeli zawarto je już w decyzji wspomnianej w pkt a) powyżej);
- c) wyjaśnienie powodów, dla których projekt nie ma znaczących skutków środowiskowych, biorąc pod uwagę odpowiednie kryteria selekcji określone w art. 63 ust. 1 ustawy ooś (nie ma konieczności przedstawienia przedmiotowych informacji, jeżeli zawarto je już w decyzji wspomnianej w pkt a) powyżej).

W przypadku inwestycji składającej się z co najmniej dwóch przedsięwzięć, dla których wydano decyzję bez oceny oddziaływania na środowisko, zalecane jest przedstawienie w jaki sposób wszystkie te przedsięwzięcia razem wpływają na stan środowiska (efekt skumulowany). W tym celu należy posłużyć się uzasadnieniami z wydanych rozstrzygnięć administracyjnych.

Należy wykazać również, że podziału inwestycji na mniejsze zamierzenia nie skutkują obejściem zakazu tzw. salami slicing (wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 16.09.2004 w sprawie C-227/01 Komisja przeciwko Królestwu Hiszpanii).

Jeżeli zaznaczono „NIE” i realizowane przedsięwzięcie lub przedsięwzięcia nie są ujęte w załączniku I lub II do Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE lub też nie są ujęte wg prawa krajowego jako przedsięwzięcia mogące zawsze lub też potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko należy przedstawić stosowne wyjaśnienia w tym zakresie.

11. Stan przygotowania projektu na moment składania wniosku o dofinansowanie (umowy o roboty budowlane i kontrakty Buduj, Zaprojektuj Buduj itp.)

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Należy przedstawić stan zaawansowania przygotowań z uwzględnieniem zawartych lub planowanych do zawarcia umów z wykonawcami np. robót budowlanych w podziale na przedsięwzięcia lub kontrakty.

¹² Przy podawaniu przedmiotowych informacji należy uwzględniać stan prawny obowiązujący na dzień wydania poszczególnych rozstrzygnięć.

Załącznik 4. Zgodność z prawem ochrony środowiska i wymogami klimatycznymi

Jednocześnie należy potwierdzić, że w przypadku rozpoczęcia robót budowlanych poprzedzone one zostały uzyskaniem stosownej decyzji. W przypadku zgłoszenia robót budowlanych wniosek wypełnia się analogicznie.

12. Stan przygotowania projektu na moment składania wniosku o dofinansowanie (decyzje administracyjne)

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Należy wskazać daty złożenia wniosków o wydanie albo daty uzyskania decyzji administracyjnych określonych w art. 72 ust. 1 ustawy ooś (pozwoleń na budowę, ZRID itp.) oraz zmian tych decyzji dla przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu oraz określić ich aktualny status (ostateczna, ostateczna zaskarżona odwołaniem, ostateczna zaskarżona skargą do WSA, ostateczna zaskarżona skargą do NSA, prawomocna).

W przypadku wskazania wniosków o wydanie decyzji należy określić przeprowadzone dotychczas czynności administracyjne i opisać te, które pozostały do przeprowadzenia oraz wskazać przewidywaną datę wydania ostatecznej decyzji budowlanej (lub ostatecznych decyzji budowlanych).

Ponadto, należy wskazać organ wydający, daty, sygnatury oraz przedmiot każdej decyzji (lub zgłoszenia – w przypadku realizacji projektu lub części projektu na podstawie zgłoszenia) z podziałem na wydane i planowane.

Należy również wskazać, czy w odniesieniu do projektu mają zastosowanie „Wytyczne w sprawie działań naprawczych w odniesieniu do projektów współfinansowanych w okresie programowania 2014 – 2020 oraz ubiegających się o współfinansowanie w okresie 2021 – 2027 z Funduszy UE, dotkniętych naruszeniem 2016/2046 w zakresie specustaw dla których prowadzone jest postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko”, które były przekazane przez KE przy piśmie z dnia 23.02.2021 znak Ares(2021)1432319. Jeżeli projekt wpisuje się w któryś ze scenariuszy opisanych w ww. Wytycznych KE należy opisać podjęte działania w zakresie realizacji postanowień przedmiotowych Wytycznych.

W przypadku realizacji części zakresu projektu na podstawie zgłoszenia w tym polu należy również podać wskazany w zgłoszeniu termin rozpoczęcia robót budowlanych (obowiązek jego ujęcia w treści zgłoszenia wynika z art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, z późn. zm.), zwanego dalej „Prawem budowlanym”).

Stosowanie przepisów ustawy ooś w zakresie oddziaływania na obszary Natura 2000

13. Czy projekt może samodzielnie lub w połączeniu z innymi projektami znacząco negatywnie wpłynąć na obszary, które są lub mają być objęte siecią Natura 2000

- ☐ TAK
☐ NIE

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Jeśli zaznaczono „Tak”, należy przedstawić:

- a) decyzję właściwego organu oraz odpowiednią ocenę przeprowadzoną zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916, z późn. zm.);

Załącznik 4. Zgodność z prawem ochrony środowiska i wymogami klimatycznymi

- b) jeżeli właściwy organ ustalił, że dany projekt ma istotny negatywny wpływ na jeden obszar lub więcej obszarów objętych lub które mają być objęte siecią Natura 2000, należy przedstawić:
- o kopię standardowego formularza zgłoszeniowego „Informacje dla Komisji Europejskiej zgodnie z art. 6 ust. 4 dyrektywy siedliskowej, zgłoszone Komisji (DG ds. Środowiska) lub;
  - o opinię Komisji zgodnie z art. 6 ust. 4 dyrektywy siedliskowej w przypadku projektów mających istotny wpływ na siedliska lub gatunki o znaczeniu priorytetowym, które są uzasadnione tak ważnymi względami jak nadrzędny interes publiczny inny niż zdrowie ludzkie i bezpieczeństwo publiczne lub korzystne skutki o podstawowym znaczeniu dla środowiska.

Jeśli zaznaczono „Nie”, należy dołączyć wypełnioną przez właściwy organ deklarację znajdującą się w załączniku I oraz mapę, na której wskazano lokalizację projektu i obszarów Natura 2000. Jeżeli projekt ma charakter nieinfrastrukturalny (np. wiąże się z zakupem taboru), należy to odpowiednio wyjaśnić i w takim przypadku nie ma obowiązku dołączania deklaracji.

W przypadku, gdy w raporcie była przeprowadzona ocena zgodnie art. 33 ustawy o ochronie przyrody (tj. ocena oddziaływania przeprowadzona na zasadach określonych w ustawie ooś) należy załączyć lub udostępnić w sposób wskazany przez właściwą instytucję pełną wersję raportu albo rozdziały raportu, w których zawarto ocenę oddziaływania na środowisko. Pozostała wymagana dokumentacja dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko określona jest w przepisach ustawy ooś.

Przy opracowywaniu dokumentacji niezbędnej do realizacji inwestycji należy uwzględnić zalecenia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska¹³ w sprawie uwzględniania szczegółowych celów ochrony przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000, w trakcie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W szczególności, w uzasadnionych przypadkach, należy przedstawić dodatkowe stanowisko organu odpowiedzialnego za obszary Natura w którym zweryfikuje on, czy wyniki analizy oddziaływania inwestycji na obszary Natura 2000, przeprowadzonej w trakcie postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, są nadal aktualne w kontekście nowo przyjętych lub opracowanych celów ochronny lub tymczasowych celów ochrony.

W przypadku procedury oceny dla przedsięwzięć innych niż mogące znacząco oddziaływać na środowisko opisanej w Dziale V Rozdziale 5 ustawy ooś (tzn. przedsięwzięć, które nie są przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko ale mogą znacząco wpływać na obszary Natura 2000) wymaga się załączenia raportu, o którym mowa w art. 97 ust. 3 ustawy ooś, postanowienia, o którym mowa w art. 98 ust. 1 ustawy ooś oraz kopii decyzji, o której mowa w art. 96 ust. 1 ustawy ooś wraz z informacją o jej podaniu do publicznej wiadomości w formie przewidzianej w art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy ooś.

W przypadku ustalenia przez właściwy organ, że dany projekt ma istotny negatywny wpływ na jeden obszar lub więcej obszarów objętych lub które mają być objęte siecią Natura 2000, dodatkowo wymagana jest kopia dokumentacji, o której mowa w art. 35 ustawy o ochronie przyrody, czyli informacji dotyczącej ustalenia kompensacji przyrodniczej.

Należy wskazać kiedy nastąpi zakładany efekt kompensacji przyrodniczej wraz z odniesieniem do terminu rozpoczęcia działań powodujących negatywne oddziaływanie.

---

¹³ Pismo GDOŚ z dnia 5.08.2021 znak DOOŚ-WAPOŚ.070.3.2021.KL w sprawie uwzględniania szczegółowych celów ochrony przedmiotów ochrony obszarów Natura 2000 w trakcie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

Załącznik 4. Zgodność z prawem ochrony środowiska i wymogami klimatycznymi

14. Czy projekt obejmuje nowe zmiany charakterystyki fizycznej części wód powierzchniowych lub zmiany poziomu części wód podziemnych, które pogarszają stan jednolitej części wód lub uniemożliwiają osiągnięcie dobrego stanu wód/potencjału?

☐ TAK

☐ NIE

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Zastosowane określenia należy rozumieć następująco:

- części wód powierzchniowych – jednolite części wód powierzchniowych (JCWP),
- części wód podziemnych – jednolite części wód podziemnych (JCWPd).

Informacja ma odpowiadać na pytanie czy wystąpią okoliczności, w których dobry stan ekologiczny lub potencjał ekologiczny nie zostanie osiągnięty lub nie uda się zapobiec pogorszeniu stanu JCWP lub JCWPd w wyniku nowych zmian w charakterystyce fizycznej JCWP lub zmianie poziomu JCWPd.

Jeżeli zaznaczono odpowiedź „TAK” – należy przedstawić ocenę oddziaływania na jednolitą część wód i szczegółowe wyjaśnienie sposobu, w jaki spełniono lub w jaki zostaną spełnione wszystkie warunki zgodnie z art. 68 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1478, z późn. zm.), zwanej dalej „Prawem wodnym”^{14,15}. Należy wskazać także, czy projekt jest wynikiem krajowej/regionalnej strategii w odniesieniu do danego sektora lub wynikiem planu gospodarowania wodami w dorzeczu, który uwzględnia wszystkie istotne czynniki (np. wariant korzystniejszy dla środowiska, oddziaływanie skumulowane itd.). Jeżeli tak, należy podać szczegółowe informacje w tym zakresie.

Przedmiotowy punkt dotyczy odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych. Cele środowiskowe oraz odstępstwa zdefiniowane zostały w artykule 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej, natomiast w polskim prawodawstwie – w Prawie wodnym. W przedmiotowym przypadku mowa jest o odstępstwie dopuszczonym ze względu na planowany projekt, które wskazano w art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej tj. nowe zmiany charakterystyki fizycznej JCWP lub zmiany poziomu JCWPd lub nowe formy zrównoważonej działalności człowieka.

W procedurze oceny oddziaływania na środowisko poprzedzającej wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach uwzględniona jest ocena związana z ww. odstępstwem. Zgodnie z art. 81 ust. 3 ustawy o oś, *jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie to wpływa negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia zgody na realizację tego przedsięwzięcia, o ile nie zostaną spełnione warunki, o których mowa w art. 68 pkt 1, 3 i 4 tej ustawy.*

W art. 68 Prawa wodnego wymieniono warunki, jakie muszą być spełnione aby dopuszczalne było zastosowanie art. 66 i 67 ww. ustawy tj. nieosiągnięcie dobrego stanu ekologicznego lub dobrego potencjału ekologicznego oraz niezapobieżenie pogorszeniu stanu ekologicznego lub potencjału

¹⁴ Konieczność szczegółowego wyjaśnienia sposobu, w jaki spełniono lub w jaki zostaną spełnione wszystkie warunki zgodnie z art. 68 Prawa wodnego nie dotyczy projektów z zakresu budowy, przebudowy lub remontu urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej w PRIORYTECIE II: *Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z EFRR w ramach Celu szczegółowego 2.4 Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego;*

¹⁵ W ramach programu FENIKS nie mogą być wspierane inwestycje obejmujące budowę nowej infrastruktury hydrotechnicznej na rzekach (w tym: regulacja swobodnie płynących rzek, stopnie wodne, zbiorniki wodne), a także wymagające odstępstwa, o którym mowa w art. 4 ust. 7 ramowej dyrektywy wodnej (dyrektywy 2000/60/EC).

Załącznik 4. Zgodność z prawem ochrony środowiska i wymogami klimatycznymi

ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych oraz jednolitych części wód podziemnych na skutek okoliczności wskazanych w tych przepisach. Warunkami tymi w pkt 1, 3 i 4 do których odsyła art. 81 ust. 3 ustawy ooś są:

- 1) wszelkie działania podejmowane, aby łagodzić skutki negatywnych oddziaływań na stan jednolitych części wód;
- 3) przyczyny zmian i działań, o których mowa w art. 66, uzasadnione nadrzędnym interesem publicznym, gdy pozytywne efekty związane z ochroną zdrowia, utrzymaniem bezpieczeństwa oraz zrównoważonym rozwojem przeważają nad korzyściami dla społeczeństwa i środowiska związanymi z osiągnięciem celów środowiskowych, o których mowa w art. 55, utraconymi w następstwie tych zmian i działań;
- 4) zakładane korzyści wynikające ze zmian i działań, o których mowa w pkt 1–3, które nie mogą zostać osiągnięte przy zastosowaniu innych działań, znacząco korzystniejszych z punktu widzenia interesów środowiska, ze względu na negatywne uwarunkowania wykonalności technicznej lub nieproporcjonalnie wysokie koszty.

Jeżeli zaznaczono odpowiedź „NIE” – mogą wystąpić trzy sytuacje:

1. Uzyskano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach lub postanowienie RDOŚ w ramach ponownej oceny oddziaływania na środowisko, lub ocenę wodnoprawną, w ramach których odniesiono się do oddziaływania przedsięwzięcia na jednolite części wód – należy przedstawić wnioski wynikające z tej przeprowadzonej oceny. W szczególnych sytuacjach¹⁶ deklaracja zgodności wydawana zgodnie z art. 439 ustawy Prawo wodne, może być załączana do wniosku jako dodatkowy dokument potwierdzający brak wpływu planowanego przedsięwzięcia na cele ustanowione w odpowiednich Planach Gospodarowania Wodami.
2. Projekt nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub postanowienia RDOŚ w ramach ponownej oceny oddziaływania na środowisko, lub oceny wodnoprawnej a jednocześnie nie jest to projekt, który zaliczany jest do kategorii opisanej w pkt 3 – należy dołączyć Informację właściwego organu potwierdzającą zgodność projektu z celami środowiskowymi określonymi dla jednolitych części wód oraz, że nie obejmuje on inwestycji lub działań mogących wpłynąć na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych – zgodnie ze wzorem zamieszczonym w zał. 4.2.
3. Projekt z uwagi na swój charakter nie wymaga rozpatrzenia w kontekście spełnienia warunków zgodnie z art. 68 Prawa wodnego jak również nie mieści się w kategorii opisanej w pkt 1 i 2. **W przypadku takich projektów należy to odpowiednio wyjaśnić i nie ma obowiązku dołączania informacji, o której mowa w pkt. 2.**

Będą to projekty obejmujące:

- a) prace studialne, czyli dotyczące opracowania dokumentacji, jeśli w ramach tych projektów nie zachodzi potrzeba prowadzenia działań fizycznych (w szczególności robót budowlanych lub innych działań polegających na przekształceniu lub zmianie sposobu wykorzystania terenu);
- b) inwestycje nieinfrastrukturalne (w szczególności działania zakupowe, niezwiązane z ingerencją w środowisko);
- c) inwestycje dotyczące systemów ERTMS, SESAR, ITS, VTMS i systemu aplikacji telematycznych, oraz dotyczące modernizacji statków i taboru kolejowego, jeżeli proponowane projekty nie obejmują robót fizycznych, które mogą negatywnie wpłynąć na jednolite części wód;

¹⁶ Np. w przypadku dużej komplikacji przedsięwzięcia lub też konieczności uzyskania na jego potrzeby różnych decyzji środowiskowych.

Załącznik 4. Zgodność z prawem ochrony środowiska i wymogami klimatycznymi

- d) termomodernizację budynków;
- e) kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, powietrzne pompy ciepła;
- f) wszelkie prace konserwatorskie i restauratorskie prowadzone wewnątrz i na zewnątrz budynków;
- g) prace związane z wymianą źródeł i systemów grzewczych w budynkach;
- h) przebudowę obiektów, mieszczącą się w obrysie zewnętrznym ścian parteru budynku (m.in. nadbudowę, przebudowę układu wewnętrznego pomieszczeń itp.);
- i) energooszczędne oświetlenia ulic i dróg;
- j) kable teletechniczne instalowane na słupach;
- k) ścieżki rowerowe;
- l) montaż anten, nadajników i odbiorników na istniejących obiektach budowlanych;
- m) remontów obiektów budowlanych innych niż kategorie VIII, XXI, XXIV, XXVII, XXVIII, XXX z załącznika do ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2023 r. poz. 682, z późn zm.)
- n) zmiany sposobu użytkowania istniejących budynków;
- o) obiekty małej architektury i zagospodarowania terenów zielonych

15. Należy wyjaśnić, w jaki sposób projekt pokrywa się z celami planu gospodarowania wodami w dorzeczu, które ustanowiono dla odpowiednich jednolitych części wód.

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Należy dokonać identyfikacji jednolitych części wód, których dotyczy planowany projekt oraz przypisanych im celów środowiskowych.

W nawiązaniu do ustalonych celów należy wskazać w jaki sposób projekt wpływa na ich osiągnięcie. Tym samym punkt ten będzie dotyczył projektów, które z racji swojego charakteru i zakresu będą pokrywały się z celami, które ustanowiono dla danej jednolitej części wód (w pozostałych przypadkach zasadne jest wykazanie neutralnego charakteru projektu).

16. Stosowanie dyrektywy Rady 91/271/EWG¹⁷ („dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych”) – projekty w sektorze usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków komunalnych

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Dla projektów dot. gospodarki ściekowej należy wypełnić załącznik nr (...) do formularza wniosku (tabelę dotyczącą zgodności z dyrektywą dotyczącą oczyszczania ścieków komunalnych).

Należy wyjaśnić, w jaki sposób projekt jest spójny z programem związanym z wdrażaniem dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK).

¹⁷ Dyrektywa Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (Dz.U. UE L 135 z 30.5.1991, s. 40).

Załącznik 4. Zgodność z prawem ochrony środowiska i wymogami klimatycznymi

Należy podać szczegółowe informacje dotyczące wypełniania przez aglomerację lub aglomeracje, na obszarze których realizowany jest projekt przepisów Dyrektywy Rady 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (dalej dyrektywa ściekowa), w szczególności:

- a. Wielkość aglomeracji oraz jej zgodność z aktualną wersją *Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych* dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG.
- b. Zgodnie z przepisami dyrektywy ściekowej warunkami koniecznymi do spełnienia przez aglomeracje jej wymogów są następujące aspekty, do których należy się odnieść:
  - wydajność oczyszczalni ścieków w aglomeracjach, która musi odpowiadać co najmniej ładunkowi generowanemu na ich obszarze;
  - standardy oczyszczania ścieków w oczyszczalniach, które uzależnione są od wielkości aglomeracji; jakość oczyszczonych ścieków odprowadzanych z każdej oczyszczalni na terenie aglomeracji musi być zgodna z wymaganiami ustawy Prawo wodne¹⁸ i rozporządzeniem Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych¹⁹.
  - wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych musi gwarantować spełnienie w tym zakresie wymogów dyrektywy ściekowej; ludność aglomeracji nieobsługiwana przez zbiorcze systemy kanalizacyjne powinna korzystać z innych systemów oczyszczania ścieków, zapewniający ten sam poziom ochrony środowiska.
- c. Przedstawienie zastosowanych/planowanych rozwiązań dotyczących gospodarki osadami ściekowymi na oczyszczalniach z uwzględnieniem hierarchii sposobów postępowania z odpadami wskazanymi w aktualnej wersji *Krajowego planu gospodarki odpadami* lub aktualnej wersji *Krajowego Programu Zapobiegania Powstawaniu Odpadów*.

Załączniki do części środowiskowej wniosku o dofinansowanie w ramach FEnIKS

1. Deklaracja organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000
2. Informacja właściwego organu odpowiedzialnego za gospodarkę wodną
3. Tabela dotycząca zgodności z dyrektywą ściekową (tylko dla projektów w sektorze usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków komunalnych)
4. Wykaz dokumentów gromadzonych w celu potwierdzenia spełnienia zasady DNSH w całym cyklu życia projektu

¹⁸ Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 poz. 2233 ze zm.).

¹⁹ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz.U. 2019 poz. 1311).